

SÈRIE 3

La prova consta de 5 exercicis. Els exercicis 1 (Traducció) i 2 (Sintaxi) són comuns a les dues opcions. En canvi, per als exercicis 3 (Morfologia), 4 (Etimologia i lèxic) i 5 (Cultura), cal triar una de les dues opcions A o B (la mateixa per a tots tres).

1. Exercici de traducció

[3 punts]

Nícies, de bon matí, es posa en marxa, però els enemics l'ataquen per totes bandes. (Tuca dides, 7.84.1)

Νικίας δ' ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο ἤγε τὴν στρατιάν· οἱ δὲ

Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προσέκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον

πανταχόθεν βάλλοντές τε καὶ κατακοντίζοντες.

Συρακόσιοι : de Συρακόσιος,-α,-ον = siracusà, de Siracusa (ciutat de Sicília)

προσέκειντο : 3ª plural, imperfet, de πρόσκειμαι = insistir, continuar

τὸν αὐτὸν τρόπον = "de la mateixa manera", "amb la mateixa actitud"

Nícies quan es va fer de dia, guiava l'exèrcit. Els siracusans i els aliats continuaven amb la mateixa actitud disparant per tot arreu i matant amb fletxes.

2. Exercici de sintaxi

[2 punts]

a) En el text hi ha dos participis.

- identifiqueu-los

Els dos participis són βάλλοντες i κατακοντίζοντες.

- dieu amb quina/es paraula/es concerten, i indiqueu la funció sintàctica d'aquesta/es paraula/es.

Deπenen de οί δὲ Συρακόσιοι καὶ οί ξύμμαχοι que són el subjecte del verb principal.

b) La frase inicial del text (Νικίας δ' ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο ἦγε τὴν στρατιάν) està formada per dues oracions.

- identifiqueu-les escrivint-les i dient la natura sintàctica de cadascuna d'elles.

Νικίας ἦγε τὴν στρατιάν és l'oració principal.

ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο és una oració subordinada adverbial temporal.

- indiqueu la funció sintàctica de tots els elements de cadascuna.

Νικίας subjecte

ἦγε verb

τὴν στρατιάν complement directe d' ἦγε

ἐπειδὴ conjunció temporal

ἡμέρα subjecte

ἐγένετο verb

Opció A

3. Exercici de morfologia

[1 punt]

Escriuiu cada una de les formes següents del verb ἀδικέω al costat de l'anàlisi morfològica que li correspongui:

ἀδικήσαντες, ἀδικήσονται, ἡδικούμεθα, ἡδικοῦντο, ἀδικοῦνται

a) 3a persona del plural, present d'indicatiu, veu mitjana o passiva.	ἀδικοῦνται
b) 1a persona del plural, imperfet d'indicatiu, veu mitjana.	ἡδικούμεθα
c) Nominatiu plural masculí, participi aorist, veu activa.	ἀδικήσαντες
d) 3a persona del plural, imperfet, veu mitjana o passiva.	ἡδικοῦντο
e) 3a persona del plural, futur d'indicatiu, veu mitjana.	ἀδικήσονται

4. Exercici d'etimologia i lèxic

[2 punts]

Escriuiu dos mots en català o en castellà que siguin derivats dels mots grecs següents:

Ex. ἡ γυνή: ginecologia, gineceu

ὁ λύκος   llicantrop, llicantropia

περί   perímetre, periscopi

ὁ λίθος   paleolític, litotrícia

ἑπτὰ   heptàgon, heptasíl·lab

γράφω   bolígraf, grafologia

5. Exercici de cultura [2 punts]

Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses (si marqueu "vertader" cal que siguin certs TOTS els aspectes esmentats a cadascuna).

	vertader	fals
Al començament de la <i>Iliada</i> Aquil·les, l'heroi més valent del bàndol grec, es retira de la lluita amb els seus guerrers, els Mirmidons, enfurismat perquè Agamèmnon li pren la seva esclava Briseida.	xxx	
L'heroi Hèracles deslliurà Prometeu, que es trobava encadenat al Caucas perquè havia robat el foc als déus per donar-lo als humans.	xxx	
El Partenó, dedicat a Atena, l'Erectèion, amb el pòrtic de les Cariàtides i el temple de Niké són edificis de l'Acropolis d'Atenes que encara existeixen.	xxx	
Tuca dides i Xenofont, historiadors grecs del s. V i IV aC, van narrar a les seves obres l'enfrontament entre atenesos i espartans a la guerra del Peloponès.	xxx	
Eurípides, escriptor atenès de tragèdies del s. II aC, va presentar en la seva obra <i>Medea</i> el conflicte tràgic d'una dona que, abandonada i traïda pel marit, mata els seus propis fills.		xxx

Opció B

3. Exercici de morfologia

[1 punt]

Escriuiu la forma de 3a. persona del singular de l'aorist d'indicatiu, en la mateixa veu que les formes donades, dels següents verbs:

πέμπω	ἔπεμψε
γίγνομαι	ἔγένετο
παύω	ἔπαυσε
τολμάω	ἐτόλμησε
φοβέομαι	ἐφοβήσατο

4. Exercici d'etimologia i lèxic

[2 punts]

Digueu de quins dos ètims grecs deriven els següents mots en català:

Ex. filosofia	ὁ φίλος	ἡ σοφία
microcosmos	μικρός ἅ ὄν	ὁ κόσμος
xenofòbia	ὁ ξένος	ὁ φόβος
necròpolis	νεκρός ἅ ὄν	ἡ πόλις
fotografia	φῶς	ἡ γραφή / γράφω
hendecasíl·lab	ἕνδεκα	ἡ συλλαβή

5. Exercici de cultura

[2 punts]

Segons el mite, quan el cabdill dels grecs Agamemνό torna de Troia, troba la seva esposa aparellada amb Egist.

En aquesta reproducció, veiem quatre personatges: dues dones, Electra i la seva mare Clitemnestra, i dos homes, Orestes i Egist.

Expliqueu en no més de 150-200 paraules:

- Què creieu que passa en aquesta escena?
- Quins en són els antecedents?
- Quines en seran les conseqüències?
- Dieu el títol i l'autor d'alguna obra literària grega que parli d'aquesta qüestió.

Clitemnestra i Egist tenien planejat matar el rei Agamemνό a la seva arribada, cosa que duen a terme. Aquesta mort és la conseqüència dels actes de *hybris* que va cometre el rei, com per exemple, haver sacrificat la seva filla Ifigenia per tenir bons vents per portar la flota cap a Troia.

Orestes i Electra, fills d'Agamemνό i Clitemnestra, per venjar la mort del pare maten Clitemnestra i després Egist. Aquesta versió és la que donen Sòfocles i Eurípides en les seves respectives *Electra*, en canvi Èsquil a *Coèfores* presenta

Orestes matant primer Egist i després Clitemnestra. És el que podem veure en aquesta escena: Orestes acompanyat de la seva germana, mata Egist amb una espasa en presència de la seva mare Clitemnestra.

La tragèdia tracta abastament aquest tema. Eurípides escriu *Ifigènia a Àulide* (el sacrifici de la filla del rei), Èsquil a *Agamemnon* la primera obra de la trilogia anomenada *Orestea* posa en escena l'arribada del rei i l'episodi de la seva mort. A les *Coèfores* d'Èsquil i a *Electra* –tant Sòfocles com Eurípides tenen una obra amb aquest títol- trobem Electra que es lamenta de la seva sort. Arriba al palau el seu germà Orestes i junts poden venjar la mort del pare.

A continuació les fúries persegueixen Orestes però finalment es presenta davant l'oracle de Delfos i Apol·lo l'envia cap a Atenes on queda alliberat del càstig.

SÈRIE 1

La prova consta de 5 exercicis. Els exercicis 1 (Traducció) i 2 (Sintaxi) són comuns a les dues opcions. En canvi, per als exercicis 3 (Morfologia), 4 (Etimologia i lèxic) i 5 (Cultura), cal triar una de les dues opcions A o B (la mateixa per a tots tres).

1. Exercici de traducció

[3 punts]

Aristòtil, *Constitució dels atenesos* 6,1: Soló, el legislador, va alliberar els atenesos de la tirania i va fer importants reformes.

Κύριος δὲ γενόμενος τῶν πραγμάτων Σόλων τὸν τε δῆμον

ἠλευθέρωσε καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ εἰς τὸ μέλλον, καὶ νόμους

ἔθηκε καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐποίησε.

τῷ παρόντι (τὸ παρόν) = el present

τὸ μέλλον = el futur

ἔθηκε : aorist de τίθημι

χρεῶν (τὰ χρέα) = deutes

Soló havent arribat a ser el cap de la situació va alliberar el poble no solament en el present sinó també per al futur, també va dictar lleis i va abolir els deutes.

2. Exercici de sintaxi

[2 punts]

a) al text hi ha 3 verbs conjugats;

- escriviu-los

ἠλευθέρωσε

ἔθηκε

ἐποίησε

- poseu el subjecte de cadascun

El subjecte de tots tres és Σόλων

- dieu quin/quins complement/complements porta cadascun

ἠλευθέρωσε: complement directe: τόν δῆμον i dos complements

circumstancials: καὶ ἐν τῷ παρόντι καὶ εἰς τὸ μέλλον

ἔθηκε: complement directe: νόμους

ἐποίησε: complement directe: ἀποκοπὰς i d'aquest depèn un complement del nom: χρεῶν

b) la forma γενόμενος que es troba en el text, és un participi d'aorist del verb γίγνομαι. Dieu:

- amb quines paraules concerta aquest participi

Aquest participi concerta amb Σόλων i amb κύριος

- quina funció sintàctica fan aquestes paraules

Σόλων és el subjecte de l'oració

κύριος és complement predicatiu del subjecte

Opció A

3. Exercici de morfologia

[1 punt]

Dieu si són certes les afirmacions següents:

a) A la forma σοφίας en singular li correspon la forma σοφίαις en plural	sí ☐ no ☒
b) A la forma δήμῳ en singular li correspon la forma δήμοι en plural.	sí ☐ no ☒
c) A la forma λαμπάδα en singular li correspon la forma λαμπάδας en plural.	sí ☒ no ☐
d) A la forma ἐστί en singular li correspon la forma εἰσὶ en plural.	sí ☒ no ☐
e) A la forma ποιεῖται en singular li correspon la forma ποιοῦσι en plural.	sí ☐ no ☒

4. Exercici d'etimologia i lèxic

[2 punts]

Escriuiu el mot grec del qual deriva la part comuna dels mots en català següents:

Exemple: ginecologia, gineceu	ἡ γυνή
hematoma, hemorràgia	τὸ αἷμα
periple, peripatètic	περί
psiquiatra, psicossomàtic	ἡ ψυχή
melanina, melanoma	μέλας μέλαινα μέλαν
bolígraf, gràfic	ἡ γραφή / γράφω

5. Exercici de cultura [2 punts]

Aquesta imatge representa Èdip i l'esfinx.

A partir d'aquesta imatge, feu una redacció (entre 150 i 200) en què respongueu a les qüestions següents:

- Quin era el destí d'Èdip? Es va acomplir?
- Dieu el títol d'una obra dramàtica que tingui Èdip com personatge principal. Qui n'és el seu autor? En quin segle va viure? Dieu el títol d'una altra obra d'aquest mateix autor.
- A quin gènere literari pertanyen aquestes obres? Expliqueu-ne les característiques.

- a) Èdip segons l'oracle havia de matar el seu pare i casar-se amb la seva mare. Quan va néixer, el seu pare va enviar un criat amb l'ordre de matar-lo. Aquest el va abandonar a les muntanyes del Citeró on va ser recollit per un pastor de la cort del rei de Corint. Va ser adoptat pels reis de Corint. Durant una festa va sentir que no era fill legítim del rei. Va decidir, llavors, anar a consultar l'oracle de Delfos. La resposta d'aquest va ser que mataria el seu pare i es casaria amb la seva mare. Per aquest motiu Èdip no volia tornar a Corint i es va dirigir cap a Tebes. En el camí es va trobar un grup de persones que no li permetien el pas. Va lluitar amb elles i va matar sense saber-ho el seu pare i els que l'acompanyaven, tret d'un que va fugir. Va arribar a Tebes on es va casar amb la seva mare després d'acabar amb la "cantora", l'esfinx que proposava dos enigmes que ell va resoldre. El premi per destruir l'esfinx era casar-se amb la reina i ser el rei de Tebes.
- b) Sòfocles escriptor de tragèdies del segle V a.C. va escriure Èdip rei obra en què Èdip és el personatge principal. Una altra obra del mateix autor és Antígona.
- c) Aquestes obres pertanyen al gènere dramàtic anomenat tragèdia. Són obres escrites en vers per ser representades en un teatre, un "lloc per contemplar". Tenien lloc una vegada l'any durant les Grans Dionísies que celebraven el déu Dionís, déu del vi. En un principi hi actuaven dos actors, més tard tres –solament homes, que representaven tots els personatges de l'obra- i un cor, grup de persones, primer dotze, després quinze. Una tragèdia consta normalment d'un pròleg -un personatge exposa el tema-, d'una pàrodos -entrada del cor en escena-, dels episodis -monodies i diàlegs dels actors-, dels estàsims -intervencions del cor- i finalment de l'èxodos -cant de sortida del cor. Els actors utilitzaven màscares que facilitaven reconèixer els personatges i que la veu dels actors es dirigís cap el públic per la forma de la boca d'aquestes màscares, i coturns, unes sabates elevades, per sobresortir dels components del cor.
- La tragèdia es una creació de la ciutat d'Atenes durant el segle V a.C. Podem dir que la tragèdia va néixer, es va desenvolupar i va morir a Atenes al segle V i que els tres autors més importants són Èsquil, Sòfocles i Eurípides.

Opció B

3. Exercici de morfologia

[1 punt]

Totes les formes del llistat següent estan en aorist, excepte dues. Indiqueu-les.

εἶπον	ἦλθε
παιδεῦσαι	<u>εἶχον</u>
ἐποίησατο	ἤκουσαν
βλέψας	<u>λύουσα</u>
προσδεξάμενοι	ἐτιμησάμην

4. Exercici d'etimologia i lèxic

[2 punts]

Escriviu dos mots en català o en castellà que siguin derivats dels mots grecs següents:

Ex. ἡ γυνή: ginecologia, gineceu

ὁ νόμος	economia, autonomia
ὁ οἶκος	ecologia, economia
ταχύς, -εῖα, -ύ	taquicàrdia, taquigrafia
διά	diapositiva, diàleg
ποιέω	poeta, onomatopeia

5. Exercici de cultura [2 punts]

Marqueu a la casella corresponent si les següents afirmacions són vertaderes o falses (si marqueu "vertader" cal que siguin certs TOTS els aspectes esmentats a cadascuna).

	vertader	fals
Els estudiosos estan d'acord a datar els poemes homèrics cap a la segona part del segle VIII aC; així mateix atribueixen als Pisistràtides la seva propagació a Atenes i la seva fixació per escrit, a finals del segle VI aC.	xxx	
Segons Xenofont, Sòcrates va ser condemnat a beure la cicuta i, per tant, morir, sota les següents acusacions: corrupció dels joves i introducció de noves divinitats.	xxx	
El déu del mar, Posidó, és un dels obstacles principals per al retorn a Ítaca d'Odisseu; Posidó està ressentit amb l'heroi pel que li va fer a Polifem.	xxx	
Coneixem altres noms de poetes tràgics, però els tres únics dels quals conservem tragèdies senceres són Èsquil, Sòfocles i Eurípides.	xxx	
Al segle VI aC els focues massalotes van fundar una colònia a l'Alt Empordà, a la qual van anomenar Empòrion, que vol dir "ciutat elevada".		xxx